

literatūra
sākumskola

CEĻVEDIS LITERATŪRĒ SKOLOTĀJAM

Rasa Bugavičute-Pēce

“Mans vārds ir Klimpa, un man patīk viss”

2021

Mācību līdzeklis ir raidījuma “LITERATŪRE / SĀKUMSKOLA” papildmateriāls.

Materiāls ir veidots ar mērķi veicināt un attīstīt 1.-6. klašu skolēnu lasītprasmi, par pamatu ņemot mūsdienu latviešu autoru darbus.

Uzdevumu autori: Inese Lāčauniece, Rasa Bugavičute-Pēce

Metodiķe: Inese Lāčauniece

Dizains: Lāsma Olte

Ilustrācijas: Toms Treiberģs, Lāsma Olte

Izstrādāja: SIA “Vides filmu studija” <https://vfs.lv/>

Apskatītās grāmatas: Rasa Bugavičute-Pēce “Mans vārds ir Klimpa, un man patīk viss”, izdevniecība “Lietusdārzs”, 2016 <http://www.lietusdarzs.lv/>

© Valsts izglītības satura centrs | Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai, projekta numurs 8.3.2.2/16/I/001

<https://atbalstsizcilibai.lv/>

atbalsts
izcilībai

Kāpēc šis temats ir būtisks?

- Rasas Bugavičutes-Pēces grāmata "Mans vārds ir Klimpa, un man patīk viss" (Lietusdārzs, 2016) lasītājam kopā ar sunenīti Klimpu palīdz iepazīt pasauli, māca būt vēriģam, ieklausīties tajās mācībās, kuras sniedz mums, cilvēkiem, apkārt esošie mājdzīvnieki.
- Iepazīstot, iepazīstinot ar mājdzīvniekiem, iztēlojoties iespējamo mājdzīvnieku, tiks rosināta prasme iejusties, lai savu pieredzi izmantotu radošā darbībā, radot un iestudējot paša veidotu dramatisku darbu. Spēles veidā tiks iepazīti dramatiska darba elementi.

Skolēnam sasniedzamais rezultāts

- Iepazīst grāmatas tēlu un iepazīstina ar sev zināmu mājdzīvnieku.
- Sekojot norādēm, rada savu fantāzijas tēlu – mājdzīvnieku.
- Izmantojot norādes, izdomā epizodi (stāsta projektu) par grāmatā iepazītā un izfantazētā tēla satikšanos.
- Paša veidoto stāstu iestudē mājas teātrī. Izvērtē savu darbu.

Mērķauditorija

Šo materiālu ieteicams izmantot 4.- 6. klašu skolēniem (pēc skolotāja ieskatiem – arī citās klasēs) latviešu valodas un literatūras stundās, ieteicams sadarboties ar teātra mākslas, vizuālās mākslas, mūzikas, sociālo zinību skolotājiem. Iespējams izmantot arī citās mācību stundās, arī aktivitātēs ārpus mācību stundām u.c., veicinot skolēnu interesi par lasīšanu.

Ieteikumi materiāla izmantošanai

Grāmatzīmē tiek piedāvāts informatīvs materiāls lasītājam par autori un grāmatu. Iekļauta īsa informācija par grāmatas „Mans vārds ir Klimpa, un man patīk viss” autori R. Bugavičuti-Pēci un grāmatas anotācija.

Papildinformācija par autoru un piedāvāto daiļdarbu:

- **Par autori:**

<http://www.rasaraksta.lv/>

<https://ej.uz/pnw3>

<https://ej.uz/chv4>

- **Par grāmatu “Mans vārds ir Klimpa un man patīk viss”**

<https://ej.uz/8pdh>

<https://ej.uz/vkfr>

Grāmata bija iekļauta 2016. gada Bērnu un jauniešu žūrijā vecuma grupā 9+.

Grāmata noteikti patīks tiem lasītājiem, kuri interesējas par dzīvniekiem, īpaši, suņiem. Iejusties Klimpas pasaulē palīdzēs Toma Treiberga lieliskās ilustrācijas.

Uzdevumi

Mācību materiālā tiek iekļauti uzdevumu piemēri, kā virzīties uz sasniedzamo rezultātu – no vienkāršā uz sarežģīto. Tiek piedāvāta iespēja atlasīt uzdevumus diferencēšanai pēc apjoma un grūtības pakāpes.

Skolotājs var izvēlēties – atsevišķus uzdevumus projicēt uz ekrāna vai izdrukāt. Paredzēts, ka skolēni mācās sadarbojoties, taču šos uzdevumus var veikt arī individuāli. Uzdevumus iespējams arī veikt, neizlasot visu grāmatu, taču skolēni rosināmi iepazīt visus stāstus par Klimpu, tādējādi darbs ar šo materiālu jāplāno savlaicīgi, lai skolēni pagūtu izlasīt tekstu. Var darbu dalīt grupās, kur katra grupa iepazīst vienu stāstu un tad par to stāsta citām grupām.

Sagatavošanās darbi uzdevumu veikšanai

Pirms uzdevumu veikšanas ieteicams organizēt sarunu par literāra darba radīšanu, īpaši akcentējot to, ka gan reāli piedzīvotais un redzētais, gan izfantazētais un neeksistējošais var noderēt literāra darba radīšanā.

Ja ir tāda iespēja, var organizēt nodarbību – kā top teātris, izmantojot, piemēram, projekta Skolas Soma piedāvājumu.

<https://liepajasteatris.lv/wp-content/uploads/2021/04/macibizrade.pdf>

Iepazīšanās

Uzdevumu kopa sadalīta 3 daļās tā, lai pakāpeniski sagatavotu iztēles vingrinājumam.

1.daļā skolēni iepazīst vai aktualizē (ja literārais darbs ir izlasīts) informāciju par literāro tēlu Klimpu.

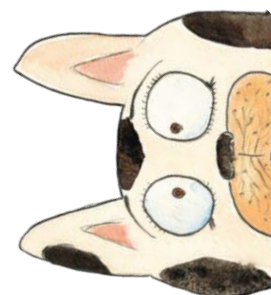
Veicot pirmo uzdevumu – atpazīt Klimpu, nav tik būtiski sniegt pareizu atbildi, bet pamatot to. Ieteicams salīdzināt dažādus viedokļus. Ieteicams atbildes sistematizēt, noskaidrot, kura no pazīmēm skolēniem liekas visatbilstošākā sunīša vārdam. Iespējams organizēt sarunu par to, kādus vārdus dodam saviem mājdzīvniekiem un kāpēc.

Lai jautājums nepaliktu neatbildēts, tiek piedāvāts, vērīgi aplūkojot attēlus un atbildot uz jautājumiem, noskaidrot, kurā attēlā ir grāmatas galvenās varones prototips. Ar skolēniem varētu noskaidrot jēdzienu “prototips”.

Uzdevumu ar Klimpas raksturojumu labāk veikt, ja izlasīta grāmata. Gadījumā, ja šis darbs iepazīts grupās, katra grupa var raksturot Klimpu savā stāstā un tad raksturojumus salīdzināt.

2.daļā skolēniem pēc līdzīgiem nosacījumiem piedāvāts iepazīstināt ar kādu zināmu mājdzīvnieku. Jāņem vērā, ka ne katram būs savs mājdzīvnieks, tāpēc jāparedz iespēja iepazīstināt ar kādu iepazītu dzīvnieku. Skolēni var veidot līdzīgu darba lapu, zīmējot vai atlasot mājdzīvnieku attēlus un veidojot jautājumus minēšanas spēlei.

3.daļa paredzēta, lai sagatavotos literāra tēla radīšanai, skolēniem tiek piedāvāts iztēloties kādu mājdzīvnieku. Ieteicams rosināt skolēnus ļauties fantāzijai un iztēloties arī tādus mājdzīvniekus, kas reālajā dzīvē nav iespējami. Lai dzīvnieciņu vēlāk būtu vieglāk raksturot, vispirms tiek piedāvāts to vizualizēt zīmējumā. Lai vieglāk būtu radīt tēlu, piedāvāti uzvedinoši jautājumi. Jautājumus var atbildēt rakstiski, bet var atbildēt mutiski, piemēram, sēžot aplī un demonstrējot savu zīmējumu, skolēni pēc kārtas atbild uz jautājumiem. Ja uz jautājumiem tiek atbildēts mutiski, ieteicams nozīmīgus raksturojuma vārdus pierakstīt, piemēram, veidojot līdzīgu zirnekli kā par Klimpu.

Satikšanās

Šajā uzdevumu kopā skolēni iepazīst vai aktualizē galvenos jēdzienus, kas nepieciešami neliela dramaturģijas veidošanai – notikums, konflikts, kompromiss, atrisinājums.

Atbildot uz uzvedinošajiem jautājumiem un ievērojot jau iepazītos un izfantazētos tēlus, skolēni veido un pieraksta stāsta epizodi. Svarīgi šajā uzdevumā rosināt skolēnus ievērot jau zināmo tēlu raksturus, notikumā var piedalīties tikai divi tēli, taču iespējams tēlu skaitu atkarībā no skolēna ieceres paplašināt.

Lai radītos stāstus iepazītu arī citi skolēni un lai veicinātu stāstīšanas prasmi, ieteicams organizēt aktivitāti – autora krēsls. Skolēni pēc stāstījuma mudināmi pozitīvi atbalstīt stāstītāju aplaudējot. Pēc stāstījuma klausītāji var uzdot precizējošus jautājumus par dzirdēto, tādējādi iespējams aktualizēt arī jautājumu veidošanas prasmi, savukārt stāstītājs var, ja nepieciešams, koriģēt savu darbu.

Stāsts atdzīvojas

Šī uzdevumu kopa vislabāk būtu veicama, sadarbojoties ar teātra mākslas, vizuālās mākslas, mūzikas skolotājiem. Skolēni savu stāstu iestudē.

Uzdevumu veikšanai būtu jāparedz garāks izpildes laiks.

Skolēniem var piedāvāt brīvi izvēlēties iestudējuma formu, bet var arī vienoties par kādu konkrētu formu, piemēram, zīmēto leļļu teātri vai pirkstiņleļļu teātri. Šo uzdevumu var veikt katrs skolēns, iejūtoties dažādās lomās, bet var darboties grupā, iepriekš vienojoties, kuru no radītajiem stāstiem dramaturģizēs, tādā gadījumā katram dalībniekam būs sava loma.

Uzdevums veicams pakāpeniski – nepieciešams teksts, skatuve, rekvizīti, paši tēli, fona mūzika, tāpēc, kad stāsts ir uzrakstīts un notikusi vienošanās par teātra izrādes formātu, ieteicams sadarboties ar iepriekš norādīto priekšmetu skolotājiem. Skolēniem iestudējuma tapšanai ir piedāvāta palīdzība, kā stāstu pārvērst lugā jeb dramaturģizēt, atgādinājums, ka jārada tēls, jāveido skatuve un dekorācijas.

Sadarbojoties ar latviešu valodas skolotāju, savai izrādei var veidot afišu un ieejas biļetes.

Ja dramaturģizējums tiek veidots grupās, katram dalībniekam var tikt uzticēts kāds uzdevums, loma, piemēram, aktieri, režisors, mākslinieks, afišu zīmētājs u.c.

Noslēguma aktivitātes

Pēc izrādes ieteicams veikt darba izvērtējumu. Var lūgt rakstīt pašvērtējumu, izceļot pozitīvo, ieguvumus darba veikšanas procesā. Var lūgt uzrakstīt nelielu ziņu, piemēram, skolas avīzei. Var rakstīt nelielas recenzijas, piemēram, par citu iestudējumu.

Papildinformācija par tematu:

Iepazīstot autori Rasu Bugavičuti -Pēci, var izmantot papildmateriālus:

<https://ej.uz/u6wj>

<https://ej.uz/t2x6>

<https://ej.uz/3e25>

<https://ej.uz/pfec>

Ja skolēni meklē attēlus internetā, ieteicams aktualizēt jautājumu par autortiesībām.

<https://ej.uz/cbfs>

Var ar skolēniem aplūkot brīvpieejas datu bāzes, piemēram, pixabay, pexels, gratisography u.c.

Afišu veidojot, var izmantot digitālos resursus, piemēram,

<https://ej.uz/kvqm>

<https://www.canva.com/>

Apgūstot rakstu darbu žanru - ziņa, var ielūkoties padomos vietnē

<https://ej.uz/w5ma>